

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.009.12.2018

P/18/093

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/093 – Finansowanie działalności ochotniczych straży pożarnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Grzegorz Kapela, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/85/2018 z dnia 10 maja 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Ochotnicza Straż Pożarna w Lipie ¹ Lipa, 26-903 Głowaczów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Kamil Sobieraj - Prezes Zarządu ² (dowód: akta kontroli str. 3-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna³

W okresie objętym kontrolą⁴ Ochotnicza Straż Pożarna w Lipie otrzymała wsparcie z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji⁵ na realizację dwóch zadań publicznych w ramach programu „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych”. Środki publiczne przeznaczone zostały, zgodnie z umowami, na zakup wyposażenia oraz sprzętu ratowniczo-gaśniczego, wykorzystywanego w trakcie prowadzonych działań ratowniczych. W wyniku realizacji zadań, wzrosła gotowość operacyjna jednostki oraz jej możliwości do podejmowania skutecznych działań.

NIK negatywnie ocenia sposób realizacji w 2016 r. zakupów współfinansowanych środkami pochodzącymi z dotacji MSWiA. OSP, niezgodnie z postanowieniami umowy dotacyjnej, kwotę dotacji przekazała na rachunek Gminy Głowaczów i zleciła jej, na podstawie zawartego porozumienia, zakup wyposażenia i sprzętu ratowniczo-gaśniczego. W 2017 r. środki z dotacji zostały wydatkowane przez OSP.

OSP nie miała możliwości wyboru sprzedawcy wyposażenia i sprzętu współfinansowanego ze środków publicznych (dotacji MSWiA oraz Gminy), ponieważ były one także dofinansowane ze środków pochodzących od firm ubezpieczeniowych, którymi dysponował Oddział Wojewódzki Związku OSP RP Województwa Mazowieckiego⁶. Oddział ten uzależniał przyznanie ww. dofinansowania od dokonania zakupu w jego Filii w Radomiu. Taki system zakupów uniemożliwiał pozyskanie ofert od innych podmiotów funkcjonujących na

¹ Dalej także: OSP lub jednostka.

² Organem uprawnionym do reprezentowania podmiotu jest Zarząd OSP. Prezes Zarządu reprezentuje Zarząd OSP na zewnątrz i kieruje całokształtem prac.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

⁴ Lata 2014-2017.

⁵ Dalej: MSWiA.

⁶ Dalej: OW ZOSP.

rynku oraz ograniczać możliwość dokonania zakupu w sposób oszczędny, z zachowaniem zasady uzyskiwania najlepszych efektów realizowanych zadań finansowanych ze środków publicznych, określonej w art. 44 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁷.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Wykorzystanie środków publicznych przeznaczonych na działalność OSP

Opis stanu faktycznego

OSP w Lipie jest stowarzyszeniem zarejestrowanym w rejestrze stowarzyszeń w Krajowym Rejestrze Sądowym⁸, którego zadaniem jest wykonywanie czynności wynikających z przepisów o ochronie przeciwpożarowej⁹. Statut OSP nie był uzgadniany z Komendantem Powiatowym PSP¹⁰ w zakresie działań ratowniczych. Prezes wyjaśnił, że statut był prawdopodobnie uchwalony w 2001 r., za jego kadencji, tj. od 2003 roku nie był uzgadniany z Komendą Powiatową PSP, ani zmieniany.

(dowód: akta kontroli str. 3-20)

1.1. OSP w Lipie nie została włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego¹¹ oraz pomimo podziału składu osobowego jednostki na członków wykonujących działania ratownicze i pozostałych, nie wyodrębniono w niej w sposób formalny uchwałą zarządu OSP, jednostki operacyjno-technicznej (JOT) do prowadzenia działań ratowniczych. Prezes wyjaśnił, że JOT nie została wyodrębniona ponieważ zarząd powiatowy i zarząd wojewódzki nie poinformowały go o obowiązku wyodrębnienia JOT zgodnie z uchwałą Związku OSP RP Nr 95/18/2014 z dnia 16 grudnia 2004 r.

(dowód: akta kontroli str. 17, 222-223)

Jednostka utrzymuje całodobową gotowość operacyjną przez siedem dni w tygodniu. Taka gotowość operacyjna jednostki była uwzględniana przez osoby dyżurne na stanowisku kierownika Komendanta Powiatowego PSP w Kozienicach, przy dysponowaniu siłami i środkami podmiotów ratowniczych w trakcie podejmowanych działań.

(dowód: akta kontroli str. 17-18)

1.2. W latach 2014-2017 łączna liczba członków OSP według stanu na koniec roku wahała się w granicach od 54 do 55 osób. Liczba członków biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych wzrosła z 14 w 2014 r. do 18 w 2017 r.

Wyszkolenie członków OSP biorących bezpośredni udział w działaniach ratowniczych było zgodne ze standardami wyznaczonymi przez Komendanta Głównego PSP¹² dla jednostek znajdujących się w ksrg, pomimo że jednostka nie została włączona do tego systemu. W celu podniesienia kwalifikacji strażacy, członkowie OSP, uczestniczyli w szkoleniu e-learningowym z zakresu prowadzenia akcji ratunkowych. KP PSP udostępniał każdej osobie biorącej udział

⁷ Dz.U. z 2017 r. poz. 2077, ze zm.

⁸ Pod poz. 0000068968.

⁹ OSP jest członkiem Związku OSP RP. Wstępnie ustalono z Komendantem Powiatowym PSP w Kozienicach oraz z Wójtem Gminy Głowaczów, że w drugiej połowie 2018 r. jednostka będzie się ubiegać o włączenie do ksrg. OSP nie prowadzi działalności gospodarczej.

¹⁰ Dalej: KP PSP.

¹¹ Dalej: ksrg.

¹² Analiza potencjału ratowniczego ochotniczych straży pożarnych włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego" (marzec 2011 r.) – dokument przygotowany w Komendzie Głównej PSP i zaakceptowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

w szkoleniu kody i loginy do platformy, na której można było uczestniczyć w kursie e-learningowym. Dwóch członków jednostki, po ukończeniu wstępnego etapu kursu w formie e-learningowej, uzyskało w 2018 r. uprawnienia strażaków ratowników OSP¹³.

(dowód: akta kontroli str. 21, 31-33, 222-223)

1.3. Dla jednostek OSP, niewłączonych do ksrq na terenie województwa mazowieckiego, KG PSP nie określił standardów wyposażenia. Według stanu na dzień 31 marca 2018 r. w skład wyposażenia jednostki wchodziły m.in. dwa samochody ratowniczo-gaśnicze¹⁴ wyposażone w radiotelefony, cztery aparaty ochrony dróg oddechowych z sygnalizatorami bezruchu, drabina wysuwna, trzy radiotelefony nasobne, dwie pilarki do drewna, pompa szlamowa, dwa agregaty prądotwórcze 2,2 kW (w tym jeden z masztem oświetleniowym 2 x 500 W), zestaw PSP R-1, 24 komplety odzieży specjalnej i środków ochrony indywidualnej, 25 latarek.

Przeglądy pojazdów specjalnych prowadzone były terminowo w uprawnionych stacjach diagnostycznych. Prawidłowe działanie aparatów ochrony dróg oddechowych potwierdzały świadectwa wystawiane przez producenta po przeprowadzeniu czynności sprawdzających¹⁵. Przestrzegano zaleceń producentów odnośnie użytkowania, przechowywania i konserwacji sprzętu. Konserwacja samochodów i innego sprzętu ratowniczego (pilarki, agregaty, wentylatory, pompy) prowadzona była przez członków OSP, posiadających uprawnienia kierowcy-konserwatora. Generalny przegląd urządzeń odbywał się raz w roku. W zakresie wyposażenia osobistego członków OSP, obowiązywała zasada bieżącego zgłaszania przez strażaków uszkodzeń i braków, które były uzupełniane w miarę możliwości na bieżąco.

W okresie objętym kontrolą, w budynku strażnicy nie było zaplecza socjalnego, miejsca do ćwiczeń, systemu selektywnego alarmowania, a obiekt nie został poddany termoizolacji. Po przeprowadzonym w latach 2017-2018 gruntownym remoncie, którego zakończenie planowane jest w III kwartale 2018 r., budynek ma spełniać wszystkie standardy dla jednostki włączonej do ksrq.

Na podstawie dokumentacji czterech akcji ratowniczych¹⁶ przeprowadzonych przez OSP stwierdzono, że ratownicy biorący w nich udział, posiadali wymagane wykształcenie, ważne badania okresowe i ubezpieczenie. W okresie objętym kontrolą stan wyposażenia oraz wykształcenia członków OSP umożliwiał realizację zadań przez jednostkę OSP niebędącą w ksrq.

(dowód: akta kontroli str. 17-29, 222-223)

W opinii Komendanta Powiatowego PSP w Koziencach¹⁷ stan wykształcenia i wyposażenia jednostki OSP Lipa umożliwia realizację zadań określonych w powiatowym planie ratowniczym. Przy obecnie funkcjonujących zasadach nie są wyznaczone minimalne standardy wyposażenia i wykształcenia jednostek OSP spoza ksrq, takich jak OSP Lipa. Pomimo, że jednostka nie jest włączona do systemu, wykształcenie członków OSP Lipa spełnia standardy obowiązujące dla jednostek z ksrq.

(dowód: akta kontroli str. 147-154)

¹³ Druga część kursu odbywała się w formie stacjonarnej.

¹⁴ Samochód średni - Star 200, rok produkcji 1983, samochód lekki - Ford transit, rok produkcji 2003.

¹⁵ Po każdej akcji, ratownicy po powrocie do remizy dokonywali przeglądu wizualnego aparatów, a po użyciu aparatu, PSP w Koziencach napełniała butle powietrzem. Zalecany przez producenta termin przeglądu wynosił 6 lat, po którym wystawiane były świadectwa przeglądu i dopuszczenia. Każdy aparat posiadał książkę (paszport)przebiegów.

¹⁶ Akcje ratownicze przeprowadzone przez OSP w Lipie w dniach: 28 stycznia 2017 r., 21 lutego 2017 r., 8 marca 2017 r., 4 kwietnia 2017 r.

¹⁷ Informacja uzyskana od KP PSP w Koziencach.

1.4. W OSP nie wprowadzono procedur w zakresie przekazywania PSP informacji o obniżonej gotowości operacyjnej jednostki. Przyjęto praktykę informowania KP PSP w Koźlenicach przez OSP o obniżonej gotowości bojowej w przypadku braku możliwości wyjazdu samochodu pożarniczego z powodów technicznych. Liczba członków OSP mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych była weryfikowana podczas inspekcji gotowości operacyjnej prowadzonych przez KP PSP. W OSP nie prowadzono rejestru liczby członków OSP mogących brać udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych w określonym czasie. KP PSP w Koźlenicach był informowany telefonicznie lub drogą radiową o obniżonej gotowości operacyjnej jednostki oraz o jej przywróceniu. W okresie objętym kontrolą wystąpiło 12 przypadków obniżonej gotowości operacyjnej jednostki. Brak gotowości operacyjnej spowodowany był brakiem możliwości wyjazdu samochodu pożarniczego z powodów technicznych. Nie informowano KP PSP o obniżonej gotowości operacyjnej jednostki z innego powodu.

(dowód: akta kontroli str. 17-20, 34)

W latach 2014-2017 jednostka brała udział w 142 działaniach ratowniczych, w tym w 54 działaniach (26,3%) prowadzonych łącznie z jednostkami PSP. Najczęstszą przyczyną podejmowania akcji ratowniczej były miejscowe zagrożenia - 91 przypadków (64,1%). Jednostka otrzymała 145 dyspozycji do podjęcia akcji ratowniczej. W trzech przypadkach nie mogła ich zrealizować, w tym dwa razy z powodu awarii samochodu w trakcie jazdy do występującego zagrożenia i jeden raz z powodu niewystarczającej liczby ratowników. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki cofania dyspozycji do podjęcia akcji ratowniczej przez OSP.

(dowód: akta kontroli str. 17-20, 35)

1.5. KP PSP przeprowadził w 2017 r. inspekcję gotowości operacyjnej jednostki. Stwierdzono obecność odpowiedniej liczby ratowników gotowych do podjęcia akcji ratowniczej, sprawność pojazdów, sprzętu silnikowego, sprzętu ratowniczego oraz środków łączności. Przeprowadzono ponadto ćwiczenie praktyczne z udziałem strażaków ochotników OSP. Stwierdzono pełną gotowość jednostki do podjęcia akcji ratowniczej.

W okresie objętym kontrolą KP PSP przeprowadził przegląd stanu technicznego i konserwacji samochodu, sprzętu silnikowego i wyposażenia ratowniczo-gaśniczego. W skali pięciostopniowej, stan techniczny samochodu oceniono na cztery, zalecono wymianę ogumienia w pojeździe. Nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu technicznego i konserwacji sprzętu ratowniczo-gaśniczego.

(dowód: akta kontroli str. 130-141)

Zdaniem Prezesa OSP w Lipie, systemowe problemy, związane z realizacją przez jednostkę społecznej działalności w zakresie ochrony przeciwpożarowej to:

- niedofinansowanie, brak systematycznej wymiany sprzętu ze starego na nowy, który spełniałby obecne wymagania;
- konieczność uzyskania certyfikatów CNBOP (Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej), ograniczająca możliwości zakupu w wielu przypadkach lepszego sprzętu, bardziej przydatnego w działaniach ratowniczo-gaśniczych;
- jednostki spoza ksrq posiadają dużą mobilność i czasami nawet szybciej wyjeżdżają do działań niż jednostki w ksrq. Na ćwiczenia specjalistyczne są zapraszane jednostki z ksrq. Dotacje (MSWiA) na zakup sprzętu przyznawane są jednostce dopiero od 2 lat i mają wpływ na usprawnienie i „dosprzętowanie” jednostki. Przyznanie dotacji w latach 2016-2017 z MSWiA nie wiązało się z koniecznością zakupu w Oddziale Wojewódzkim

ZOSP. Natomiast przyznanie dofinansowania z firm ubezpieczeniowych uzyskiwane za pośrednictwem OW ZOSP RP wiązało się z koniecznością zakupu sprzętu w oddziale ZOSP RP w Radomiu.

(dowód: akta kontroli str. 17)

1.6. W okresie objętym kontrolą OSP w Lipie otrzymała środki z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji¹⁸ na wsparcie dwóch zadań publicznych realizowanych pod nazwą: „Przygotowanie jednostek ochotniczych straży pożarnych do działań ratowniczo-gaśniczych”. Umowy dofinansowania¹⁹ zawierane były na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie²⁰ i dotyczyły zakupu wyposażenia oraz sprzętu ratowniczo-gaśniczego, określonego w ofertach realizacji zadania publicznego złożonych przez OSP²¹.

W przypadku pierwszej umowy z dnia 18 sierpnia 2016 r. OSP otrzymała dofinansowanie w ramach dotacji MSWiA w wysokości 18 691 zł, z przeznaczeniem na wydatki bieżące. Całkowity koszt zadania publicznego określono na kwotę 37 400 zł, przy czym OSP zobowiązała się do przekazania na realizację zadania środków finansowych własnych lub pochodzących z innych źródeł, w wysokości 15 969 zł. Koszt realizacji zadania wyniósł 49 377,12 zł²² i w 37,8% był sfinansowany środkami MSWiA - 18 691 zł. Pozostałe źródła finansowania stanowiły środki przyznane przez OW ZOSP, pochodzące z firm ubezpieczeniowych - 21 970 zł oraz środki samorządu przekazane przez Gminę Głowaczów - 8 437,12 zł.

W umowie z MSWiA nie przewidziano możliwości przekazania środków innym podmiotom. Środki zostały przebrane na rachunek OSP, który zgodnie z umową miał być utrzymany przez OSP do chwili dokonania ostatecznych rozliczeń. W trakcie realizacji zadania, OSP zawarła w dniu 7 listopada 2016 r. porozumienie z Gminą Głowaczów, w którym zleciła realizację zakupów Gminie oraz przekazała na jej rachunek kwotę otrzymanej dotacji - 18 691 zł. W wyniku realizacji zadania zakupiono odzież specjalistyczną (hełmy, buty, rękawice strażackie).

(dowód: akta kontroli str. 17-20, 89-116)

Z wykonania zadania publicznego OSP złożyła sprawozdanie końcowe, które poddane było ocenie KP PSS w Kozienicach. W wydanej opinii²³ dotyczącej wykorzystania dotacji, Komendant po weryfikacji przedstawionych dokumentów stwierdził, że zadanie publiczne zostało zrealizowane zgodnie z umową.

KP PSP w Kozienicach poinformował, że: *realizacja dotacji, dokumentowanie i rozliczenie umowy zawartej przez OSP Lipa prowadzone było według wytycznych opracowanych przez sekcję ds. dotacji KSRG Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej (Warszawa, marzec 2014r.). Według tych wytycznych zakup może być realizowany za pośrednictwem innych instytucji np. Urząd Gminy, dopuszcza się wpisanie na fakturze gminy jako płatnika, ale odbiorcą na tym dokumencie musi być Zleceniodawca (Rozdział VII – warunki dokumentu). Sprzęt został zakupiony na podstawie porozumienia i przekazany protokołem zdawczo – odbiorczym na własność jednostki (protokół w załączeniu), przyjęty na stan książki*

¹⁸ Umowy były zawierane w imieniu MSWiA przez Komendanta Głównego PSP.

¹⁹ Umowa nr 1898/0709068/2016 z 18 sierpnia 2016 r. i umowa nr 3112/0709068/2017 z dnia 16 sierpnia 2017 r.

²⁰ Dz. U. z 2018 r., poz. 450 ze zm.

²¹ Ze względu na wartość zakupów, do zamówień współfinansowanych środkami otrzymanymi z MSWiA, nie miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych - Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

²² Jednostka OSP Lipa w dniu 2 listopada 2016r. wystąpiła z wnioskiem do Komendanta Głównego PSP o wyrażenie zgody na dokonanie zmiany asortymentu i ilości. Pismem nr BF-V-0120/2-612/16 z dnia 10 listopada 2016 r. Komendant Główny PSP wyraził zgodę na zmianę asortymentu.

²³ Opinia z 27 grudnia 2016 r.

inwentarzowej) oraz opłacony w terminie; posiadaną dokumentację jednostka OSP jest zobowiązana do przechowywania przez okres 5 lat. Biorąc pod uwagę w/w wytyczne i przedstawione dokumenty, po analizie pozytywnie zaopiniowano wykonanie zadania publicznego.

(dowód: akta kontroli str. 147-190)

W 2017 r. OSP, na podstawie umowy z 16 sierpnia 2017 r., otrzymała z MSWiA dofinansowanie w kwocie 14 931 zł, w tym: z przeznaczeniem na wydatki bieżące 8 942 zł oraz zakupy inwestycyjne 5 989 zł. Całkowity koszt zadania publicznego określono na kwotę 30 900 zł, przy czym OSP zobowiązała się do przekazania na realizację zadania z własnych i innych źródeł, środków finansowych w wysokości 15 969 zł. W przypadku ceny realizacji zadania niższej niż 30 900 zł, wysokość środków finansowych przekazanych przez OSP mogła ulec również zmniejszeniu.

Rzeczywista wartość realizacji zadania wniosła 29 441,28 zł. Na źródła finansowania zakupu składały się: dotacja MSWiA - 14 931 zł, środki firm ubezpieczeniowych, przekazane przez OW ZOSP - 6 760 zł, dofinansowanie z budżetu Gminy Głowaczów w wysokości 5 000 zł i środki własne OSP - 2 750,28 zł. OSP zawarła 1 września 2017 r. porozumienie z Gminą Głowaczów, w którym Gmina zobowiązała się przekazać z własnego budżetu środki na realizację zadania 5 000 zł oraz ustalono, że zakupu dokona jednostka OSP. Środki zostały wydatkowane na zakup odzieży i sprzętu specjalistycznego (m.in.: pilarka do drewna, wentylator oddymiający).

(dowód: akta kontroli str. 61-89)

KP PSP wyjaśnił, że w dniu 23 sierpnia 2017 r. z KW PSP Warszawa wpłynęła do Komendy informacja o zmianie sposobu rozliczenia dotacji. KP PSP poinformował jednostkę OSP Lipa, że niedozwolone jest przekazywanie środków finansowych na rachunek gminy przed zakończeniem realizacji zadania (tj. przed otrzymaniem faktury od wykonawcy). W efekcie zakupu został zrealizowany przez jednostkę OSP.

(dowód: akta kontroli str. 150,176)

W obu umowach dotacyjnych zawartych z MSWiA (Nr 1898/070968/2016 i Nr 3112/0709068/2017) postanowiono, że zleceniobiorca jest zobowiązany do prowadzenia wyodrębnionej dokumentacji finansowo-księgowej i ewidencji księgowej zadania publicznego, zgodnie z zasadami wynikającymi z ustawy o rachunkowości oraz do przechowywania tej dokumentacji przez 5 lat. Ustalono, że dokumentacja finansowo-księgowa, czyli oferty realizacji zadania publicznego, umowy dotacji, faktury zakupu, sprawozdania końcowe, opinie KP PSP w Kozienicach były przechowywane przez OSP. Przyjęcie na stan zakupionych środków trwałych i wyposażenia zostało ujęte w księgach inwentarzowych. Wpływy środków pieniężnych otrzymanych na podstawie przyznanych dotacji oraz ich rozchody, tj. przekazanie na konto Urzędu Gminy Głowaczów oraz zapłata za zakupione towary na podstawie wystawionych faktur, zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych OSP w Lipie (tzw. „amerykance”).

(dowód: akta kontroli str. 222-223)

Prezes OSP wyjaśnił, że strażacy ochotnicy nie są szkoleni z zakresu prowadzenia ksiąg rachunkowych. Staramy się w miarę możliwości rzetelnie wypełniać te obowiązki. Uważam, że prowadzona przez nas ewidencja umożliwia identyfikację poszczególnych operacji księgowych związanych z wykonaniem zadania. Sposób zaewidencjonowania operacji był badany w KP PSP w Kozienicach przy wydawaniu opinii na temat realizacji zadania i nie stwierdzono w tym względzie żadnych uchybień.

(dowód: akta kontroli str. 38)

KP PSP w Kozienicach poinformował, że wydanie opinii przez Komendę Powiatową PSP Kozienice było poprzedzone analizą pod kątem prowadzonej ewidencji przez jednostkę OSP. Sprzęt został przyjęty na stan ewidencyjny jednostki OSP Lipa na podstawie faktury zakupu i wpisany do książki inwentarzowej jednostki OSP Lipa.

(dowód: akta kontroli str. 150-154)

1.7. Zakupy dokonywane na podstawie ww. umów dotacyjnych²⁴ były współfinansowane środkami pochodzącymi m.in. z firm ubezpieczeniowych, które jednostka otrzymywała za pośrednictwem OW ZOSP. OSP zwracała się z prośbą do OW ZOSP o przeznaczenie środków z firm ubezpieczeniowych na dopłatę do zakupu w OW ZOSP i dokonywała cesji należności (z ww. środków) na poczet tego zakupu w filii OW ZOSP w Radomiu. Kwota do zapłaty, wykazywana na fakturze sprzedaży była pomniejszona o wartość przyznanych środków z firm ubezpieczeniowych.

Dotyczyło to zarówno wydatków w 2016 r. zrealizowanych na podstawie porozumienia przez Gminę Głowaczów jak i zakupu w 2017 r. dokonanego przez OSP.

(dowód: akta kontroli str. 222-223)

W wyniku analizy dokumentów zakupu OSP stwierdzono, że na dwóch fakturach sprzedaży²⁵ na kwoty 29 441,28 zł i 1 377,60 zł²⁶, wystawionych przez OW ZOSP w dniu 5 września 2017 r. (w tym jednej dotyczącej realizacji zadania publicznego w 2017 r.), wskazano inny numer rachunku bankowego niż dotychczas podawany w dokumentach przez sprzedawcę. OSP dokonała wpłaty na wskazany na fakturze rachunek i środki nie wpłynęły na konto OW ZOSP.

(dowód: akta kontroli str. 58-59, 86-87, 222-223)

Prezes OSP wyjaśnił: *nie zastanawiałem się nad tym, dostałem fakturę ze wskazanym numerem rachunku, na który mam wpłacić pieniądze i tak zrobiłem. Później się okazało, że nie był to rachunek Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych woj. mazowieckiego ponieważ otrzymałem wezwanie do zapłaty, pomimo że zapłaciłem za zakupione towary. Sprawę tę wyjaśniłem w siedzibie Oddziału Wojewódzkiego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych woj. mazowieckiego w Warszawie.*

(dowód: akta kontroli str. 37)

OSP otrzymała zakupiony sprzęt i nie musiała dokonywać ponownej zapłaty.

Dyrektor Zarządu Wykonawczego OW ZOSP poinformowała, że po stwierdzeniu nieprawidłowości dotyczących działalności filii w Radomiu z dniem 6 lutego 2018 r. placówka została zamknięta w związku z postępowaniem prowadzonym przez Komendę Policji Radom z zawiadomienia Związku – sprawa w toku.

(dowód: akta kontroli str. 142-149)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

OSP na podstawie porozumienia z Gminą Głowaczów, zleciła Gminie realizację zakupów oraz przekazała na jej rachunek kwotę dotacji – 18 691 zł, pomimo że w § 13 ust. 1 pkt 3 umowy dotacyjnej postanowiono, że umowa może być rozwiązana ze skutkiem natychmiastowym w przypadku przekazania przez zleceniobiorcę części lub całości dotacji osobie trzeciej, mimo że nie przewiduje tego umowa.

²⁴ Umowa Nr 1898/0709068/2016 z 18 sierpnia 2016 r. i umowa Nr 3112/0709068/2017 z 16 sierpnia 2017 r.

²⁵ Faktury o numerach WRA/0161/09/2017/FVS i datą wystawienia: 5 września 2017 r.

²⁶ Faktura została zapłacona przez Gminę Głowaczów.

Prezes OSP wyjaśnił, że porozumienie zostało zawarte z Gminą Głowaczów i środki były przekazane na jej konto, ponieważ Gmina na zakup sprzętu przeznaczyła również własne środki i chciała mieć pewność wykonania zadania.

(dowód: akta kontroli str. 19, 90-116)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zgodnie z zasadami określonymi w art. 43 i 44 ust. 3 ustawy o finansach publicznych prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, a wydatki powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów oraz optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

Środki publiczne pochodzące z dotacji MSWiA przeznaczone na realizację zadania publicznego nie były wydatkowane zgodnie ww. zasadami. Jednostka nie miała możliwości swobodnego wyboru wykonawców, ponieważ otrzymanie dofinansowania z firm ubezpieczeniowych za pośrednictwem OW ZOSP (środków współfinansujących realizację tego zadania), uwarunkowane było koniecznością dokonania zakupu w sklepie Związku. Taki system sprzedaży uniemożliwił pozyskanie ofert od innych podmiotów funkcjonujących na rynku oraz ograniczał możliwość dokonania zakupu w sposób oszczędny, z zachowaniem ww. zasad wydatkowania środków publicznych.

Prezes OSP wyjaśnił, że dowiedział się telefonicznie od pracownika Oddziału ZOSP RP w Radomiu o możliwości otrzymania dofinansowania ze środków pochodzących od firm ubezpieczeniowych. Jednakże warunkiem przyznania tego dofinansowania była konieczność dokonania zakupu w Oddziale ZOSP RP w Radomiu. Środki pieniężne nie były przekazywane na konto OSP lub Gminy, lecz kwota do zapłaty wynikająca z faktury była pomniejszona o wartość dofinansowania otrzymanego z firm ubezpieczeniowych.

(dowód: akta kontroli str. 20)

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁷, wnosi o nieprzekazywanie dotacji (w części lub całości) innym podmiotom, o ile umowa tego nie przewiduje.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora jednostki organizacyjnej Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

²⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 524, ze zm.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia   września 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler

Grzegorz Kapela
Główny specjalista kontroli państwowej

.....